

Liberal rambudget

med vision och mål för framtiden

ÖREBRO KOMMUN 2021

SKOLA - OMSORG - INNANFÖRSKAP - SAMARBETE

BEHOVSBASERAD RAMBUDGET MED FOKUS PÅ SKOLA OCH VÄLFÄRD

LIBERALERNA I ÖREBRO KOMMUN

Örebro är platsen där varje människa,
oavsett bakgrund, är fri att drömma
och skapa sin framtid i trygg
gemenskap med andra.

Liberalernas vision för Örebro Kommun

Innehållsförteckning

1. Inledning	5
2. Liberalernas Örebro	7
Individen i centrum	7
Rättvisa utan glastak	7
Medkänsla och ansvar.....	7
3. Liberalism i sak	9
Liberal skola med ambitioner	9
Ingen ska hållas tillbaka och ingen ska lämnas efter.....	9
Liberal samhällsbyggnad	9
Liberal ekonomi	10
Liberal gemenskap i samarbete med alla	10
Grön liberalism.....	11
4. Kommunen.....	13
Örebros förutsättningar och utmaningar	13
Förändrad organisation och styrkedja	14
Kommunen i samarbete med samhället	15
Medarbetare	15
Fler intraprenader	15
Kommunens bolag.....	16
5. Liberala ramar - ekonomi	17
Behoven ska styra våra ramar	17
Resultatbudget	18
Ramar	19
6. Hållbart Örebro	23
Näringsliv och företagande.....	23
Miljö och klimat.....	23
Jämlikhet.....	24
Vuxenutbildning och arbetsmarknad	24
Civilsamhälle och föreningsliv.....	25
Infrastruktur.....	26
Landsbygd	26
Ramar för området.....	27
7. Barn och utbildning.....	29
Förskolan.....	30
Grundskola.....	31
Särskola.....	32
Gymnasieskola	33
Ramar för området.....	34
8. Social välfärd	37
Äldreomsorg	37
Socialtjänst.....	39
Funktionsvariationer.....	40
Överförmyndare.....	41
Ramar för området.....	41
9. Samhällsbyggnad	43
Kultur	45
Fritid och idrott	46
Ramar för området.....	47

10. Slutord.....	49
Få satsningar och stora effektiviseringar.....	51
Satsningar	51
Effektiviseringar.....	52
Samarbete och opposition.	52

1. Inledning

Liberalerna befinner sig sedan 2011 i opposition och det går inte att ta ansvar för beslutade styrdokument och prioriteringar. Liberalerna har i mer än åtta år lagt om kursen rejält och velat möta vår nya omvärld, människors behov och kostnadsutvecklingen på ett annat sätt.

Nu står vi helt klart inför stora ekonomiska svårigheter. Framför oss har vi ett par år av lågkonjunktur. Beroende på hur vi hanterar det så påverkar vi hur djup och lång krisen blir. Varje år som gått utan tillräckliga insatser har underskottet växt och vi måste nu delvis förlita oss på "löst hängande frukter" som till exempel tillfälliga statsbidrag, sparat kapital samt pausa en del viktigt.

Vi kan nog balansera 2021, men alltså finns ett stort ackumulerat underskott från 2020 kvar vars orsak inte kan trollas bort av en bokslutsdisposition. Vi behöver en stor ändring av resursanvändningen, organisationen, verksamhetsområden och styrkedjor¹. Våra insatser måste också ta ansvar för efterföljande år och speciellt 2022. 2022 är också valår och då kommer sannolikt fler "allmosor", men de rustar inte oss för framtiden. Vi har inte en kommun som är i närheten av en rimlig kostnadsutveckling jämfört med dess intäkter.

Vi använder lånade pengar från örebroarna, de får inte hanteras ovarsamt. Det får inte vara för lätt att spendera dem. Därför ska varje viktigt beslut fattas välgrundat och utrett offentligt i nämnder. Politiker måste ta sitt ansvar och ytterst hållas ansvariga för både drift och investeringar. Utmaningen är att inte låta organisation och styrkedjor bli otydliga och växa sig större än örebroarnas nödvändiga behov. Vi måste ständigt påminna både politik och organisation om vem som är till för vem. Makt och ansvar måste flyttas längst fram i organisationen så beslut och verklighet balanseras. För det behövs större decentralisering och tillit till medarbetarna som finns där örebroarna finns.

Liberalerna lägger återigen fram för Kommunfullmäktige en budget som fortsätter att ta en tydlig ny riktning men också nödvändiga och trovärdiga satsningar som i första hand, i kristid värnar vår välfärd. Fullt ut går det inte att lägga de prioriteringar och direktiv vi önskar eftersom vi inte befinner oss där ännu, men likväl måste riktningen vara tydlig. Vi måste ha mod att öppet visa vilka behov som ska tillgodoses primärt och sekundärt.

Alla är dessutom inte överens om hur bråttom det är att ställa om både politisk organisation och förvaltningsorganisation för att nå både kvalitet och effektivitet.

I opposition handlar det om att visa mod och stå fast vid vad vi hade gjort annorlunda. Vi måste klara konststycket att både förhålla oss till verkligheten men också att hålla oss kvar i vår kompass. Vi har ifrågasatts för att vi inte tar fullt ansvar för andras politik och prioriteringar. Det beror på och måste vara tydligt att vi helt enkelt inte tror på det sättet kommunen styrs på och hur våra resurser prioriteras.

---

¹ Styrkedjan består av chefsnivåer och ledningsstrukturen

I grunden ligger vår värdegrund för ett liberalt samhällsbygge, att varje individ med kunskap och egenmakt kan göra sina egna val och kan försörja sig själv. Dessutom bidrar det till att fler människor solidariskt kan vara med och sörja för andra. Med fler oberoende, arbetande individer skapar vi ett starkare samhälle med mer resurser till våra gemensamma utmaningar.

Våra offentliga resurser ska omprioriteras till välfärden, omsorg och skola. Våra resurser ska inte konkurrera ut andra samhällsbärare som näringsliv och civilsamhälle. Alla tre måste kunna växa sig starka, fungera och samarbeta för att nå ett starkt samhälle.

Liberalerna är ett idéburet visionärt parti. Vi bildades 1934 ur folkrörelsen och därifrån kommer tron på den kraft som kommer ifrån människan själv. Stat och kommun ska inte styra mer än nödvändigt. Vi vill se dessa krafter fortsätta att utvecklas. Det behövs lika mycket för framtiden som det behövdes i början av 1900-talet.

Liberalerna kan därför inte stå stilla. Vi kan inte nöja oss med att bevara makt och låta det offentliga växa sig över den enskilda människan eller kraften i folkrörelsen. Ingen människa ska hållas tillbaka och ingen ska lämnas efter.

Liberalernas budget syftar till att prioritera välfärden först, genom att undanta generella besparingsuppdrag på omsorg och skola. Det är en behovsstyrd budget med tydliga visioner om förändring och anpassning till framtiden.

Vända på pyramiden är en gammal klassisk ledarstil

Den behövs när en organisation missat målet och när administration och styrkedjor självförverkligats genom att växa sig större än behovet längst fram. När centraliseringen långt från verkligheten, tagit över och styr verksamheten. När centraliseringen skapar för många nya direktiv och styrning blir viktigare än skolresultaten för varje elev.

Vem är viktigast för att nå ända fram? Vem har sakkunskapen för att göra skillnad? Vem ska vi ge det yttersta ansvaret?

LIBERALERNA KOMMUNFULLMÄKTIGERUPP 2020

Gm Karolina Wallström, gruppleadare och kommunalråd

2. Liberalernas Örebro

Individen i centrum

I ett liberalt Örebro står individen och dennes drömmar, behov och vilja i centrum. Vi är alla unika och har olika idéer om vad ett gott liv innebär. Detta ska balanseras mot att våra livsval påverkar alla örebroares utveckling och samhällets.

För oss är det viktigt att varje människa får möjligheten och rättigheten att forma sin egen framtid och att växa till sin fulla potential. Människor som vill utvecklas och skapa nytt ska ha chansen att göra det i Örebro kommun. För dem ska politiken riva så många hinder som möjligt.

Individen är i centrum för vår politik, inte familjen eller andra grupperingar. Gruppen blir som starkast när den är full av starka individer. Var du än befinner dig i livet så ska din vilja om möjligt råda.

Rättvisa utan glastak

För oss liberaler är olikheterna mellan människor en tillgång. Varje människa ska därför kunna vara sig själv, stå lika inför lagen och ha rätt att växa upp i ett samhälle fritt från förtryckande normer. I vårt Örebro hämmar vi inte människor som når långt av egen kraft. Hellre skapar vi möjligheter som gör att alla, oavsett startpunkt, kan nå så långt som just de har vilja och förmåga till.

Medkänsla och ansvar

För oss är medkänsla, ansvar och solidaritet med din medmänniska en självklarhet. Ska vi bygga tillit och gemenskap i samhället måste vi ta ansvar för mer än oss själva. Det gäller både i Örebro kommun och vidare ut i världen.

”För oss är medkänsla, ansvar och solidaritet med din medmänniska en självklarhet.”

**”Det offentliga får inte
växa sig över den enskilda
människan eller kraften i
folkrörelsen.”**

3. Liberalism i sak

Liberal skola med ambitioner

Välfärden grundlägges genom kunskap och bildning. Därför kommer skola och kunskap alltid först för en liberal. För med kunskap kommer större frihet och fler möjligheter. En liberal skola ser möjligheter i alla sina elever. I skolans kompensatoriska uppdrag möts varje elev utifrån sina högst individuella förutsättningar och behov.

Skolan ska präglas av förtroende mellan alla inblandade, vara en trygg plats utan kränkningar samt genomsyras av respekt för lärandet, respekt för lärare, respekt för eleven, respekt för kompisen och respekt för vårdnadshavarna. Skolan måste också präglas av hög motivation, lust att lära och att lära ut. Forskning och evidens ska styra över kultur, organisation och metoder. Läraren och skolledaren ska ges mer ansvar, resurser och frihet att möta alla elever. På Örebro kommuns skolor ska det finnas starka stöd hjul men inga glastak. En bra skola för alla betyder inte en likadan skola. Valfrihet förenas alltid med kvalitet. I en liberal skola ges förutsättningar till att lärare och övrig personal hela tiden har rätt kompetens till sina komplicerade uppdrag.

Ingen ska hållas tillbaka och ingen ska lämnas efter.

All omsorg och allt stöd ska präglas av lika hög kvalitet, effektivitet som valfrihet. Viktigast för allas lika rätt till bra omsorg är att vi tillsammans finansierar välfärden och oavsett utförare gör det bra. Kommunen ska ställa tydliga krav i alla steg och utveckla bättre kontroller. Skäliga vinster i välfärdsföretag är bra, så länge medborgarna är nöjda. Det ger möjlighet till investeringar, växtkraft och trygghet. Lagen om valfrihet ska fortsätta att utvecklas för att ge alla rätt att välja sin utförare.

Frihet har ingen åldersgräns. Oavsett ålder ska man ges rätt att forma sitt liv och sin vardag. Årsrikedom måste uppvärderas och respekteras både utifrån behov av kompetens, men också utifrån egenmakt – rätten att göra egna och individuella val.

Lagen om stöd och service - LSS är en av tidernas största frihetsreformer. Människor med störst utmaningar till frihet och egenmakt ska prioriteras och ges bättre stöd. LSS-reformen ska gälla och det innebär att integriteten, egenmakten samt livskvaliteten måste bibehållas.

Liberal samhällsbyggnad

För oss handlar stadsplanering om att sätta individen och dennes livskvalitet i centrum. En kommun, som växer snabbt, måste fullt ut beakta alla de frågor som avgör hur vardagen och livet kommer att se ut för de människor som väljer att bo här.

Människan behöver rörelse, frisk luft och kreativitet. Örebro behöver goda förutsättningar för idrott, friluftsliv och kultur. Vi måste skapa platser för möten

men inte alltid vara den aktör som utför. Människor behöver natur och grönområden för att koppla av. Då gäller det att värna om och skapa gröna lungor i varje miljö där människor verkar men också skapa större friluftsområden.

Örebros yta måste breddas för att inte förtäta sönder staden. Nya områden måste präglas av mångfald och gamla områden måste ibland byggas om. En stark och effektiv kollektivtrafik ska garantera möten och rörelse i hela kommunen.

Örebro kommuns landsbygd ska vara en viktig del av Örebro.

En sista och viktig utmaning för kommunen är att bejaka innovationer, forskning och produktivitet för att nå både kvalitet och effektivitet.

Liberal ekonomi

Örebro kommun ska vara en kommun som storsatsar på näringslivet. Företagsklimatet ska på ett friare sätt tillåtas skapa välstånd, utan politiska intrång eller kommunal byråkrati. Kommunen ska underlätta för en hållbar tillväxt och innovationer. Kommunen ska underlätta upphandling och inte bedriva illojal konkurrens.

Företag av alla storlekar ska se Örebro kommun som den ultimata kommunen för att investera och växa i. De ska mötas av den bästa servicen och det största engagemanget från alla kommunens instanser. Det gäller inte minst sociala entreprenörer, de som kompletterar kommunens tjänster genom att hitta nya lösningar på viktiga samhällsproblem. Vi har mycket att lära av varandra och fler dialoger och mer kunskapsutbyte måste skapas mellan kommunen och näringslivet.

Skattepolitiken i en liberal kommun innebär högre skatteintäkter genom att fler betalar skatt, inte genom att du betalar högre skatt. Skattemedel ska bara finansiera investeringar som tydligt hör till kommunens kärnverksamhet. Varje skattekrona ska nog värderas och först satsas på skola och välfärd.

Kommunens organisation måste spegla både resurser, medborgerlig acceptans och likt näringslivet vara lika noga med kvalitet som effektivitet. Dess organisation och chefskap avgör om mål nås, målen längst fram mot medborgarna. Vi måste bevaka att det vi ska leverera inte kostar mer än nödvändigt. Örebroarnas pengar är också deras ensak, vi har bara förtroendet att förvalta dem. Kommunen ska vara en attraktiv arbetsplats med bra chefer som både ser arbetstagarens uppdrag och välmående.

Liberal gemenskap i samarbete med alla

Som liberaler ser vi positivt på den mångfald som präglar Örebro kommun. I mångfalden bor unika möjligheter till förnyelse. Men mångfalden ställer också ökade krav på oss. Om alla ska känna sig som hemma i Örebro kommun måste vi anstränga oss mer än idag. Ta mer eget ansvar men också vara ödmjuka och visa respekt för att olika kulturer agerar olika. Samtidigt måste vi på allvar visa

att vi vill höra ihop och kan samexistera. Vi måste öka kunskapen om varandra för i okunskap växer fördomar.

Civilsamhället med dess gemenskap är själva basen för samexistens. Tillsammans kan vi påverka andra, få en meningsfull frihet och arbeta ideellt. Ett starkt föreningsliv bidrar till detta. Det starka civilsamhället kompletterar kommunen, stöttar och utvecklar människor på områden där kommunen har mindre kompetens eller resurser. Det är viktigt att civilsamhället får bra och långsiktiga förutsättningar att vara den så viktiga hörnstenen av vårt samhälle.

Jämlikhet och jämställdhet i Örebro kommun är för en liberal grundläggande för vi ser egentligen bara människan utan behov av att definiera dem efter kön, härkomst, religion, ursprung, språk eller begåvningar. Örebro kommun ska vara en plats där alla kan leva rättvist, tryggt med möjlighet att leva fritt med respekt för andra.

Våld i nära relationer och hedersrelaterat våld är ett stort hot mot allas rätt att leva tryggt och fritt. Kommunen bör bli bättre både på förebyggande insatser såväl som akut hjälp. Män som far illa behöver också stöttande resurser. Det i sin tur är också en viktig investering med målet att minska mäns våld mot kvinnor.

Språket är nyckeln till att kunna kommunicera med omvärlden. Alla örebroare är en del av samhällspusslet och ska kunna både studera och arbeta. Svenska språkkunskaper är avgörande för att kunna ta ansvar för både sig själv och andra. Örebro är Sveriges teckenspråkshuvudstad och det ställer krav på fortsatt utveckling och driv. Teckenspråket ska i Örebro kommun hanteras som ett minoritetsspråk.

Grön liberalism

Örebro kommun ska vara en kommun som tar ett långsiktigt ansvar för klimatet och miljön. Agenda 2030 miljö och klimatmål, ska där det är möjligt inarbetas i kommunens verksamhet, mål och program. Åkermark och betesmark ska bara i yttersta undantagsfall användas för bebyggelse.

Innovationer och AI är avgörande för att kommunen ska kunna möta framtidens utmaningar på bästa sätt. En hållbar tillväxt behövs för att kunna möta klimat, och miljöhotet. Vi tror på grön skatteväxling där producenten är den som ska betala för sina utsläpp. Uppmuntran ska leda till bättre miljö och ekonomi. I Örebro kommun ska det vara lätt att göra kloka val utifrån miljö och hållbarhet oavsett om du är företagare eller privatperson. Näringslivet kan bidra bäst till utveckling och innovation.

”Liberal skattepolitik handlar om att nå högre skatteintäkter genom att fler betalar skatt, inte att du betalar högre skatt.”

4. Kommunen

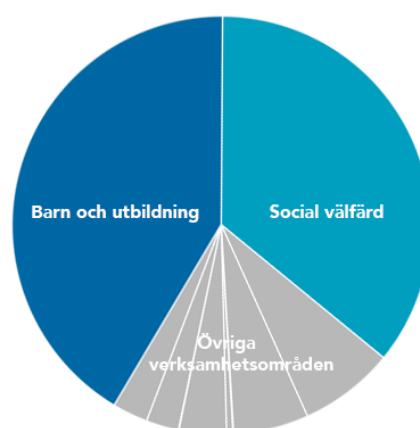
Örebros förutsättningar och utmaningar

Örebro kommun är en kommun som utvecklats och växt de senaste åren. Under år 2020 har det mattats av något. Kravet på utveckling är stor och innebär ett stort ansvar men potentialen är också stor. Under de närmsta åren innebär det dock att växtkraften inte har motsvarande intäktsökningar. Var, när och hur ska bostäder, förskolor, skolor och exploatering ske och hur ska vi lösa infrastrukturen så att allt sitter ihop och blir den fantastiska kommun vi vill att Örebro kommun ska vara? Vi måste så klart bygga skolor, förskolor och omsorgsboenden. Men vi måste bygga kostnadseffektivt och vi ska varken bygga eller hyra onödigt dyra lokaler.

Vi ska fokusera på lagstadgad verksamhet i första hand. Liberalerna är beredda att pausa eller avveckla ej helt nödvändig verksamhet för att värna välfärden.

Framtiden kräver att vi redan nu vänder på pyramiden. För det behöver vi "sy en ny kostym" och inte använda en för stor kostym eller sydd efter fel mönster. Vi behöver utifrån behoven sätta ramar för kärnuppdraget. Vi ska inte spara på välfärden och därför inte minska på medarbetare längst fram eller minska stödet till dem som behöver det mest. Vi sätter ramarna som behövs och låter kommunledningen anpassa verksamheten därefter. Vi kommer sätta en tydlig prioriteringsordning och inte använda oss av generella besparingar, den så kallade osthyvelprincipen på välfärden.

” Vi sätter ramarna som behövs och låter kommunledningen anpassa verksamheten därefter.”

Förändrad organisation och styrkedja

Det kommer att krävas en stor organisationsförändring för att nå en målinriktad och effektiv organisation där kostnader ska motsvara intäkter och inte minst örebroarnas behov och godkännande. Det kommer att ta tid, men Liberalerna föreslår omedelbar start av de förändringar som bör göras.

Vi avser att minska centralförvaltning och chefsorganisationen, på sikt med cirka 200 medarbetare och chefer. Tydligare och rakare organisation kommer att leda till större fokus på verksamhetsnära styrning samt betydligt färre politiska mål och direktiv. Vi sätter både tidsplan för förändringen och avsätter de resurser omställningen kräver.

Servicecenter ska avvecklas och återgå till en växel med ett mindre fysiskt medborgarkontor. Syftet är en rakare och snabbare information och dialog med örebroarna, bättre återkoppling och mindre dokumentation.

Beslut bör i större utsträckning fattas nära människorna och deras behov med en betydligt bättre kontroll. På så sätt säkerställer vi att vi gör rätt och når mål. Verksamhetscheferna ska ges ett totalt ansvar för att både hålla ihop och styra det egna området. Nämnderna och förvaltningarna ska jobba närmare varandra och med starkare band.

Liberalerna vill se fler politiska beslut i nämnderna för att skapa större rätts-säkerhet samt en offentlig och bredare demokrati. Igångsättningsbeslut ska tas efter processer med både utredningar och konsekvensanalyser i nämnder. Öppenhet skapar demokrati, delaktighet och ansvarsutkrävning.

Ny helhet för en långsiktig framtid!

Liberalernas plan är att avveckla programnämnderna och kraftigt minska antalet driftsnämnder, men större nämnder med fler ledamöter och ersättare. Detta för att göra varje uppdrag fyllt med ansvar och mening. Vi måste komma i bättre balans med antalet politiker och medarbetare gentemot antalet invånare. I förhållandet mellan andra jämförbara kommuner skiljer det sig markant där Örebro ligger högst med både antalet politiker och medarbetare. I större nämnder där arbetet och ansvar måste delas upp ser vi med fördel utskott eller beredningar beroende på beslutsansvar.

Medarbetare såsom ekonomer, strateger, planerare och informatörer kopplade till verksamhetsområden ska flyttas ut till respektive förvaltning. Styrkedjan ska vara tydligare, rakare och enklare. Vi behöver förvaltningar som finns nära verksamheterna och med kompetens. Det handlar om att decentralisera och vända på pyramiden för att låta behoven längst fram styra verksamheterna. Varje verksamhetschef är ansvarig för både mål, personal och resurser. Det är verksamhetschefen som ska styra om det behövs en administratör eller en lärare. Myndighetsbesluten ska fattas i nämnd eller delegeras till en medarbetare inom respektive förvaltning.

I den nya organisationen räknar Liberalerna med att 25 procent av kommunstyrelseförvaltningen avvecklas. 50 procent flyttas till verksamhetsansvarig förvaltning och 25 procent kvarstår för övergripande styrning genom kommunstyrelsens ansvar. Delar av IT läggs ut på entreprenad.

Kommunförvaltningen och kommunledningen

Ansvarar arbetar endast övergripande mot kommunstyrelsens ansvarsområden. Kvar här blir näringslivskontoret som får ett utökat ansvar för alla externa kontakter, som även rör marknadsföring, större evenemang och större organisationer från civilsamhället. Kvar blir också upphandling samt övergripande delar av ekonomi, personal, information, juridik och säkerhet.

Kommunen i samarbete med samhället

Vi måste tänka mer nytt, mer utanför gamla boxar. Samarbeta mer och låta övriga samhällsbärande aktörer göra det som de kan bäst. Kommunen ska i första hand ta ansvar för kärnverksamheten och inte konkurrera med näringslivet eller civilsamhället på de områden dessa klarar bättre. Framtidens utmaningar kommer behöva mer samarbete mellan oss alla tre. Näringsliv och civilsamhälle ska tillfullo respekteras och ges utrymme och möjlighet till långsiktighet. Både näringslivet och civilsamhället kommer då att växa och dela på ansvaret för morgondagens samhälle.

Medarbetare

Kommunens medarbetare är vår viktigaste tillgång. För oss i Liberalerna handlar personalpolitik i huvudsak om en rekryteringspolitik som gör det möjligt för oss att rekrytera de bästa medarbetarna. Samt en politik som gör det möjligt att behålla och vidareutveckla kompetenta medarbetare. Det handlar om löneutvecklingen, om hur arbetsvillkoren i övrigt fungerar och hur man kan påverka på sin arbetsplats. Det handlar också om förutsättningar att vara en bra, närvarande och lyhörd chef som också har ett friare ansvar att leda, anställa och säga upp.

Vi måste driva en politik som gör det möjligt att ställa om kommunens organisation till att vara mer flexibel och samtidigt behålla kompetensen som behövs inom kommunen. I stället för att sätta medarbetare åt sidan i omställning måste det vara möjligt att säga upp medarbetare på grund av verksamhetens mål och behov, arbetsbrist eller kompetenskrav.

Liberalerna vill att Örebro kommun externt utreder hur vi kan komma tillrätta med övertaligheten på vissa områden och kompetensbristen på andra. Kommunen har inte resurser till annat än rätt antal medarbetare och medarbetare med rätt kompetens. Arbetsrätten ses över nationellt och det är viktigt att kommunen hänger med i den utveckling som sker. Vi ska såklart ha kvar de arbetsrättsliga faserna 1 och 2, vid arbetsbrist och omläggning. Men därefter bör vi inte i framtiden sätta människor i omställning, på undantag, till en avbytarbänk ingen vill hämtas in ifrån. Åtminstone inte som en del efter fas 1 och 2.

Fler intraprenader

Liberalerna vill att vi uppmuntrar till fler självstyrande enheter, så kallade intraprenader. Med ansvar kommer resultat. Det handlar om att en skola, eller ett äldreboende, eller en förskola kan bli en egen enhet med egen kontroll över egna resurser och kostnader.

Att bli en intraprenad innebär stora möjligheter till ökad effektivitet, högre kvalitet för örebroarna och bättre arbetsvillkor för kommunens medarbetare. Med mer eget ansvar kommer både engagemang och måluppfyllelse, oavsett om det handlar om ekonomi eller andra resultat.

Kommunens bolag

Örebro kommun har en stor bolagskoncern där flera agerar utan en koppling till kommunens kärnverksamhet. Det skapar illojal konkurrens mot näringslivet. Det finns också risker att det bolagen gör är utanför kommunal kompetens. Både målresultat och kapital riskeras. Kommunala bolag kan vara bra men enbart då andra alternativ är uteslutna. Det är också av vikt att vi inte lägger kommunal kärnverksamhet i bolag då insyn och demokrati är begränsad i och med att verksamheten inte enbart lyder under kommunallagen.

Liberalerna vill sälja de bolag som konkurrerar på den privata marknaden och som inte kan motiveras inom den kommunala kompetensen och där det finns alternativa utförare som gör det bättre.

Försäljning av delar av den kommunala bolagskoncernen innebär minskad lånebelastning och framför allt mindre riskexponering.

ÖBO ska agera som ett ansvarsfullt allmännyttigt bostadsbolag. Det innebär att fastighetsammansättningen ska ha en allmännyttig prägel. Hyresnivåerna ska avspegla de reella marknadsvärderingar i förhållande till hyresmarknaden i övrigt. Allmännyttan är ingen egen ö!

För att möjliggöra underhåll och renoveringar, utan kraftigt ökade hyreskostnader, ska strukturerade försäljningar och ombildningar av fastigheter till bostadsrätter vara en strategisk del av bolagets verksamhet. Bolaget ska både kunna sälja fastigheter för att klara renoveringar, bygga och lämna utdelning till ägarna, som i Liberalernas mening är alla örebroare. Liberalerna vill att ÖBO under krisåren 2021 och 2022 i större utsträckning hjälper till med kommunens stora ekonomiska utmaningar inom de ramar som är tillåtna och välförankrade.

Örebroporten ska återgå till ett bolag där såväl inköp, förädling och försäljning är naturliga delar av bolagets verksamhet. Bolaget ska inte förvalta fastigheter långsiktigt, om inte fastigheten finns utpekad i ett tydligt ägardirektiv. Liberalerna vill i stället verka för en försäljning av fler utvecklingsfastigheter. Avkastningen från bolaget ska långsiktigt öka. Örebroporten ska i större utsträckning under krisåren 2021 och 2022 ge ägarna större utdelning och det påverkar så klart deras investeringar och inköp.

Futurum Fastigheter AB ska äga, förvalta, utveckla och bygga kommunens skollokaler på ett kostnadseffektivt och för framtiden långsiktigt hållbart sätt utan extravaganser och gärna enligt modeller för att inte lägga ner onödiga nykonstruktionskostnader. Det innebär att stort fokus ska läggas på att minska miljöpåverkan och att reducera energiförbrukningen. För att klara underhåll av kommunens skolor och ha långsiktigt handlingsutrymme krävs att Futurum kan ta ut marknadsmässiga hyror.

5. Liberala ramar - ekonomi

Behoven ska styra våra ramar

Det är dags att vi börjar från andra hållet. Vi utgår inte ifrån tidigare ramar och hur mycket resurser respektive område tidigare fått. Vi vänder på det och räknar ut hur mycket som behövs för att inte minska på god omvårdnad och rätt undervisning i skolan. Vi säkrar upp våra kärnområden.

Det är viktigt att vi först ser till att kommunen fullföljer sitt huvudansvar och det som är lagstadgat. Vi tänker utefter en prioriteringsordning och processen kommer att fortsätta under 2022:

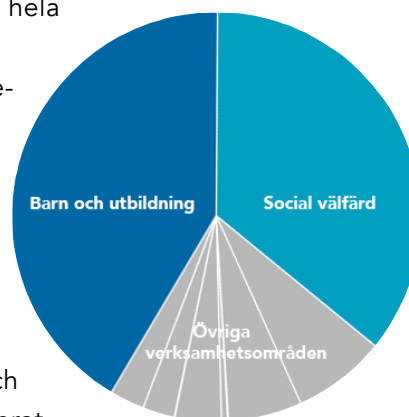
1. Lagstadgat / Huvudmannaskapsansvar
2. Nödvändiga insatser i förbyggande syfte som påverkar resultatet av punkt 1
3. Övrigt som vi kan pausa nu 2021 eller 2022, alternativt avveckla

Detta är inte lätt och de tar både tid och har sina utmaningar. Därför avsätter vi resurser för omställningen. Det ska noteras att Liberalerna vill att omställning av förvaltningsorganisationen, styrkedjor och verksamhetsansvar ska påbörjas redan i januari 2021. Genom satt tidsplan kan vi räkna med halvårseffekt år 2021.

År 2019 såg vi 2020 som ett omställningsår, tyvärr blev det inte så. Nu är år 2021 det nya 2020 och 2022 är ett år då vi måste fortsätta och få full effekt av större förändringar.

Resultatbudget

Liberalerna har sett över all verksamhet inom alla huvudområden. Det finns skäliga och nödvändiga effektiviseringar inom hela kommunen. Men det är viktigt att vi redan på kommunfullmäktigenivå inte ostymlar ut generella besparingar för social välfärd och barn- och utbildning. Dessa två områden ska inte få med sig oidentifierade sparbetning.

Resultatbudget 2021

År 2021 ska ses som ett omställningsår och det innebär fortsatta prioriteringsprocesser och fler förändringar. Därför är siffrorna vi presenterat för 2022 preliminära.

Eftersom Liberalernas förväntade effekter av omorganisation och effektiviseringar kommer att släpa in i 2022, lägger vi en budget för 2021 med ett resultatmål som ger höjd. Vi kan komma att behöva marginalerna.

Resultatbudget	Bokslut	Prognos	Budget	Budget	Budget *
Belopp i mnkr	2019	aug 2020	2020	rev 2020	2021
Verksamhetens intäkter och kostnader	-8 611	-8 750	-8 782	-8 758	-8 955
- varav effektivisering generellt			120		70
Avskrivningar	-255	-264	-245	-245	-280
Verksamhetens nettokostnader	-8 866	-9 014	-9 027	-9 003	-9 235
Skatteintäkter	6 935	7 079	7 168	7 168	7 242
Generella statsbidrag och utjämning	1 940	2 183	1 877	1 877	2 077
Utökad statsbidrag "Välfärds miljarderna"		28	28	28	0
Summa skatteintäkter och utjämning	8 875	9 290	9 073	9 073	9 320
Verksamhetens resultat	9	275	46	70	85
Finansnetto	503	115	165	165	170
- finansnetto exkl. utdelning	453	30	120	120	125
- utdelning från bolagen	50	85	45	45	45
Årets resultat	512	390	211	235	255
Årets resultat genom skatter och generella statsbidrag	5,8 %	4,2 %	2,3 %	2,6 %	2,7 %
Verksamhetens resultat genom skatter och generella statsbidrag	0,1 %	3,0 %	0,5 %	0,8 %	0,9 %
Verksamhetens resultat ink utdelning bolagen	0,7 %	3,9 %	1,0 %	1,3 %	1,4 %

* Ramar under uppdatering efter ändrade grundförutsättningar.

* Ramar

Kommunstyrelsen - Kommunledning	
Ram 2020, belopp i tkr	50 778
Justeringar inför 2021	
Återföring överfört resultat 2019	-4 599
Generell effektiviseringar	-363
Reducering 10 procent av budgeterat belopp partigrupperesurser	-335
Ram 2021	45 481
Kommunstyrelsen - Kommunstyrelseförvaltningen	
Ram 2020, belopp i tkr	395 823
Justeringar inför 2021	
Tillskott anslag för finansiering av Rekryteringscenter	6 900
Tillskott anslag för finansiering av Kommunikatör i beredskap	236
Borttag tillfällig satsning 2020 personalgåva	-8 000
Borttag anslag för tillfälligt bidrag 2020 till Verdandi Örebokrets	-30
Omorganisation decentralisering planerare	-1 194
Lönekompensation jan-mars 2021	1 955
L satsning resurs för förändringar, omställningar och uppsägningar	10 000
Förändra servicecentra till växel igen	-5 000
Lägga ut delar av IT på entreprenad och utveckla digitaliseringen	-15 000
Förändrad organisation, administration och chefer, halvårseffekt	-50 000
Ram 2021	335 690
Stadsrevisionen	
Ram 2020, belopp i tkr	3 894
Justeringar inför 2021	
Ram 2021	3 894
Valnämnden	
Ram 2020, belopp i tkr	223
Justeringar inför 2021	
Ram 2021	223

* Ramar under uppdatering efter ändrade grundförutsättningar.

Kommunstyrelsen - Kommungemensamt	
Ram 2020, belopp i tkr	247 483
Justeringar inför 2021	
Uppräkning driftbidrag Nerikes brandkår	1 936
Effekt av ingångna samarbetsavtal Arena Örebro	-75
Borttag tillfälligt anslag 2020 avseende bidrag City Örebro	-200
Borttag tillfälligt anslag 2020 avseende bidrag för hyra Vinternatt	-330
Borttag tillfälligt anslag 2020 avseende medfinansiering Alfred Nobel	-100
Höjd medlemsavgift SKR	25
Uppräkning driftbidrag Örebro läns flygplats	0
Minskat anslag för Örebro Kompaniet minskade marknadsför.pott	-3 299
Länsmusik och Länsteatern	-1 000
Sociala investeringar	0
Borttagande av minskande klyftor	-4 000
Borttagande mötesplatser	-3 000
Satsning mötesplats väst	0
Utrymme för kompetensutveckling, resor och övrigt, politiskt utrymme	-7 000
Ram 2021	230 440
Kommunstyrelsen - Kommungemensamma statsbidrag	
Ram 2020, belopp i tkr	-131 400
Justeringar inför 2021	
Minskat antal asylsökande som berättigar till statliga bidrag	34 100
Anpassning historiska utfall av statliga bidrag för maxtaxa	11 300
Riktade statsbidrag äldre och skola	-64 000
Ram 2021	-150 000

* Ramar under uppdatering efter ändrade grundförutsättningar.

Utrymme för Kommunstyrelsen	
Ram 2020, belopp i tkr	101 578
Justeringar inför 2021	
Tillfälliga satsningar näringsliv och kultur 2020 återförs	2 000
Tillfällig medfinansiering 2020 Personen Alfred Nobel återförs	100
Tillfälligt bidrag 2020 till Verdandi Örebrokrets återförs	30
Tillfälligt bidrag 2020 till Vinternatt återförs	330
Tillfälligt anslag 2020 Kulturskolan återförs	250
Lönekompensation jan-mars 2021	-36 625
Riktat omprövningskrav Örebroporten 2020 fördelas till PN BoU	4 000
Utrymme för driftkostnadskonsekvenser för nyinvesteringar 2021	46 150
Utrymme för generella kostnadsökningar (se spec.)	204 129
Utrymme omprövningskrav certifiering inköp av produkter och tjänster	-5 000
Utrymme för effekter av ny kostnadsutjämnning	-37 000
Utrymme för oförutsedda behov	5 000
Utrymme för politik ospecificerat	-4 000
Ram 2021	280 942
Finansiering	
Ram 2020, belopp i tkr	-221 188
Justeringar inför 2021	
Höjda personalförsäkringskostnader	-3 000
Sänkta pensionskostnader	-32 000
Sänkt semesterlöneskuld	5 000
Höjda kapitalkostnader till följd av ökade investeringar	-30 211
Ram 2021	-281 399
Driftbudgetramar - verksamhetens intäkter och kostnader	8 954 823

* Ramar under uppdatering efter ändrade grundförutsättningar.

**”Det är dags att vi börjar från andra hållet.
Först prioriterar vi att kommunen
fullföljer sitt huvudansvar och
genomför det som är lagstadgat.”**

6. Hållbart Örebro

Ett hållbart Örebro är ett Örebro med god balans mellan ekonomi, sociala faktorer, miljö och etik samt andra viktiga aktörer. Balans, effektivitet och kvalitet nås inte utan andra viktiga medspelare som både är inkluderade och får rätt förutsättningar. Klimat, mångfald och genus måste genomsyra alla verksamheter och Örebro kommun måste växa och förtäas etiskt, smart och efter behov. Örebro kommuns organisation måste göras rakare och effektivare. Liberalerna ser gärna att vi sneglar på hur företag lyckas uppnå både kvalitet och effektivitet. Vi får inte skapa en för stor skillnad och en annan trend med den kostnadsutvecklingen vi står inför.

Näringsliv och företagande

Kommunens upphandlingar ska möjliggöra för fler lokala företagare att medverka i upphandlingen. Vi ska tydligt både stötta hållbar tillväxt men också ställa krav i upphandlingar. Liberalerna vill förändra kravet på arbetsmarknadsåtgärder och anpassa upphandlingarna till det lokala näringslivets möjligheter. Örebro kommun måste se till att småföretag får större möjlighet att utvecklas genom att deras kvalitet valideras högre än antalet bokslutsår. Servicen måste utvecklas och förbättras. Det ska tydligt märkas i bemötandet vem som är kund. Liberalerna vill införa utmaningsrätt inom all kommunal verksamhet.

Miljö och klimat

Vi ska bromsa klimatförändringarna och samtidigt ha god ekonomisk tillväxt för att skapa arbetstillfällen. Det gör vi med fortsatt forskning, ekonomiska styrmedel och internationellt samarbete. Agenda 2030 och Parisavtalen ska efterlevas och kommunen ska göra det den kan för att dess verksamhet implementerar det som är möjligt. Framtidens miljöutmaningar är stora och internationella. Med vetenskap, teknik, demokrati, internationella samarbeten och marknadsekonomi har vi goda möjligheter att lösa många problem. Liberal miljöpolitik handlar om ansvarstagande utifrån kunskap och marknadsekonomiskt tänkande. Tillväxt behövs för att vi ska kunna möta miljöutmaningarna. Genom forskning och innovationer kan många miljöproblem lösas. Ett företag med god lönsamhet har större möjligheter att utveckla sitt miljö- och klimatarbete. Principen och målet är grön skatteväxling som innebär att det är förorenaren som ska betala.

Det finns en potential att fortsätta bygga ut förnybara energislag i Sverige, men samtidigt är kärnkraften viktig för klimatneutral elproduktion. Våra nära och stora unika natur- och friluftsvärden ska värnas och bevaras. Liberalerna vill att Örebro också ska breddas på ytan för att inte bygga bort gröna lungor i staden. Viktiga biotoper och jordbruksmark ska bevaras.

Jämlikhet

Sverige är fortfarande kvar i en situation där vi skapar orättvisa skillnader mellan olika grupper. Oavsett bakgrund och förutsättningar måste vi se alla som viktiga pusselbitar för att bygga den helhet och mångfald vi vill ha.

Jämställdhet

Osakliga skillnader mellan kvinnor och män, flickor och pojkar skapar inte bara orättvisor. De leder till ett sämre samhälle där alla inte ges bra chanser eller till ett samhälle som inte tar tillvara på människors visioner, styrkor och kompetenser. Osakliga löneskillnader som att kvinnor på totalen tjänar mindre än män, följer kvinnorna hela livet ut då även pensionen påverkas. Kvinnor är i majoritet bland dem med deltidsanställning. Kvinnor står för de flesta långtidsjukskrivningarna. Kvinnor står för majoriteten av ansvaret av det obetalda hemarbetet. Män får sällan möjlighet till deltidsarbete. Mäns föräldraledighet skapar ofta ekonomisk förlust i en familj. Män drabbas oftare av hjärt- och kärlsjukdomar, så som hjärtinfarkt med allvarlig utgång, ofta relaterat till stress.

Jämlikhet och jämställdhet måste vara något som genomsyrar kommunen på alla nivåer, inom all verksamhet och inom allt beslutsfattande. För att nå ett jämställt samhälle är det bland annat viktigt att uppmuntra privat företagande i kvinnodominerade branscher, att verka för att män tar ut en större del av föräldraledigheten och att skapa förutsättningar för att utbildningsvalen blir mindre könsbundna.

Sverige ska vara en rättsstat för alla - oavsett kön, etnicitet och sexuell läggning. Vi får aldrig blunda för våld i nära relationer och hedersrelaterat våld samt förtryck. Våldet drabbar främst kvinnor och flickor, men även män och pojkar. Hedersrelaterat våld och förtryck får aldrig ursäktas för att det sker under kulturell täckmantel. Barn- och tvångsäktenskap stämmer inte med vår syn på jämställdhet och barns rättigheter. Mänskliga rättigheter är universella, okränkbara och gäller alla. Vi behöver ständigt informera och utbilda medborgare och tjänstemän i dessa frågor så vi kan motverka de katastrofala följderna av att alla inte får samma rättigheter till frihet och egenmakt.

Vuxenutbildning och arbetsmarknad

För att skapa en sammanhållen och integrerad kommun där alla kommer i innanförskap krävs att vi ser kommunen som en helhet. Politiken måste bygga på att alla människor i hela Örebro kommun har förmåga att forma sin framtid efter egna förutsättningar. Att känna sig som en del av samhället, inte minst i området där man bor, är grundförutsättningen för en positiv integrationsprocess för varje individ, varje familj och varje grupp. Nyckeln är rätt utbildning som leder till ett arbete.

Örebro kommun ska vara en öppen kommun. Vi ska arbeta för att hela kommunen är tillgängligt för inflyttade. Vi ska skapa vägar och broar för nya örebroare att kunna göra klassresor och söka sig till nya miljöer. Inte minst ska vi bara ha bra skolor och vuxenutbildningar. Kunskap utgör den viktigaste nyckeln för en framtid som innehåller frihet och egenmakt. Skolan ska i sitt kom-

pensatoriska uppdrag ge alla elever, oavsett bakgrund och förutsättningar möjlighet att lyckas med utbildning och arbete.

Introduktion och validering.

Man måste få en bra början som nyinflyttad till Örebro kommun. Vi behöver en bättre och fungerande introduktion. Introduktion och undervisning ska anpassas efter den nyanländes behov och tidigare kunskaper. Introduktionen måste innehålla mycket bättre information om samhällskunskap och om den svenska kulturen. Vi behöver en noggrannare utredning av varje nyanländs utbildningsnivå. Utbildningsprogram ska ha konkreta och ambitiösa mål men behöver inte nödvändigtvis vara breda. Man ska snabbt kunna komma igång med sitt nya liv och kunna bidra till samhället, hitta sin plats och sammanhang i sin nya tillvaro.

En grundläggande kunskap för att kunna ta del av möten, lära känna nya vänner och arbeta i sitt nya hem är att man lär sig svenska. Därför ska kraven på att lära sig svenska skärpas. Vi måste hitta fler sätt än att sitta på skolbänken för att lära sig svenska, till exempel praktik, arbeten och samtalsgrupper. Det ligger i allas intresse att integration sker. Liberalerna ser gärna att hela eller delar av SFI kan läggas ut till upphandling för att kunna nå bättre och bredare resultat. Detta, i kombination med en ökad satsning på snabbspår, tror Liberalerna är en förutsättning för att fler ska lära sig det svenska språket snabbare.

Örebro kommun ska ha en tydlig liberal integrationspolitik, som både ställer krav och möter alla på väg till mer utbildning. En god start är att avskaffa Örebro normen vars huvudsakliga funktion idag är att belöna de som gått på försörjningsstöd i mer än 6 månader. Liberalerna vill värna kulturell mångfald och skapa ömsesidig respekt för kulturella skillnader.

Civilsamhälle och föreningsliv

Liberalernas politik för det civila samhället syftar till att underlätta för denna sektor att fortsätta vara en viktig del av demokratin, att göra människor delaktiga samt att bidra till samhällsutveckling och välfärd. Liberalerna menar att civilsamhället och föreningslivet är grunden för en fungerande kommun i många delar.

Örebro kommun ska samverka med civilsamhället och följa upp överenskommelsen som antagits av kommunfullmäktige. Örebro kommuns samverkan med det civila samhället innebär att man ständigt följer upp tagna grundläggande principer och genom avtal säkrar upp viktiga mål.

Civilsamhället ska inte betraktas som ett komplement i samhällsutvecklingen utan som en nödvändig och positiv samarbetspartner med långsiktighet i avtalen. Den ideella sektorn ska ha möjlighet till utmaningsrätt och i vissa fall få starta verksamhet med kommunal finansiering för verksamheter som inte redan finns, men som kan vara av samhällsintresse. Liberalerna vill medverka till en ökad regelbunden dialog med det civila samhället.

Föreningslivet är den plats där många medborgare lär sig att bli en del av den demokratiska processen. Genom att engagera sig i en förening blir det även lättare att göra sin röst hörd, och på så sätt kunna medverka i att skapa ett starkt samhälle. Därför behöver Örebro kommun satsa på de ideella krafterna, som varje dag kämpar för att utveckla staden, både stora som små. Kommunen ska inte konkurrera genom att starta upp egna föreningar.

Infrastruktur

Örebro har ett bra läge i Sverige. Ofta pekar vi på att vi är Sveriges demografiska centrum. Men det finns stora risker att framtida godsströmmar och även persontrafik kommer att dras öster och söder om Örebro. Liberalerna menar att en järnvägsförbindelse Stockholm – Oslo via Örebro är en av de viktigaste infrastruktursatsningarna.

Vägnät bör byggas med långsiktiga perspektiv där alla trafikanter kan harmoniera med varandra utan att skapa konfliktpunkter. Infrastrukturen i Örebro kommun ska genomsyras av säkra lösningar för oskyddade trafikanter och anpassning ska ske för de mest utsatta, såsom barn och äldre samt de med funktionsvariationer.

Vi vill se en utveckling av Örebro där staden behåller sin stadsnära grönska. Infrastrukturen är dock så mycket mer än bara staden. Vi ser hela Örebro kommun med dess potential, city, bostadsområden och landsbygd.

Rörligheten för människor, idéer, kapital, varor och tjänster måste bli bättre, både i staden och på landsbygden. Detta skapar dynamik i samhället. För att få en fungerande landsbygd måste vi acceptera bilen som transportmedel när det är nödvändigt. Inget transportmedel behöver ställas generellt mot ett annat. En infrastruktur i världsklass behövs för jobben, tillväxten och välfärden.

Landsbygd

Hela kommunen ska ses som en del av Örebro. De som valt landsbygden har gjort det för att de inte vill bo i citymiljö, men de ska ändå ha tillgång till kommunens satsningar på välfärden. De örebroare som väljer landsbygd ska också kunna ha fungerade infrastruktur och service. Det ska vara möjligt att driva företag på landsbygden. Cirka 40 procent av örebroarna lever på landsbygden, om de inte får samma service och välfärd, så ska de kanske betala mindre skatt?

Landsbygden skapar ekologiskt mångfald som kompletterar staden, jordbruksmarker ska bevaras och produktionen av spannmål samt andra grödor skall skyddas genom eftertänksamhet och bra utveckling av landsbygden.

Landsbygden måste få en bättre koppling till staden. Vi menar att i dag så är det dubbla spår och i många fall så ser inte staden landsbygden och detta blir ineffektivt i resursutnyttjandet. De som väljer att bosätta sig i landsbygden ska ha precis lika stor rätt till avsatta skattemedel som de som bor inom staden.

Digitala möjligheter och fiber

Alla ska ha tillgång till fiberuppkoppling. Detta är något som ska erbjudas i hela Örebro kommun. Vi menar att landsbygden är starkt eftersatt i fiberfrågan och det hindrar bra kommunikation både privat och i arbetet. Utan utbyggnad så riskerar landsbygden att bli segregerad med ett utarmat näringsliv. Dessutom skulle vårdsystemet och larm få svårt att fungera fullt ut.

Kollektivtrafik

Innan vi lägger stora resurser på dyra bussar och ombyggnationer för kollektivtrafiken i city så ska kollektivtrafiken fungera bättre till och från vår landsbygd. Örebro kommun måste bättre äga möjligheten att prioritera tätare och bredare bussnät över hela Örebro kommun. I dag segregeras landsbygden från staden genom att kollektivtrafiken minskar i omfattning

* Ramar för området

Vuxenutbildnings- och arbetsmarknadsnämnden	
Ram 2020, belopp i tkr	544 222
Justeringar inför 2021	
Borttag tillfälligt anslag 2020 avseende bidrag för flyktmottagande	-6 000
Flytt av budget för Stiftelsen Activa från Programnämnd social välfärd	5 048
Lönekompensation jan-mars 2021	1 659
Finansiering Rekryteringscenter	-592
Finansiering Kommunikatör i beredskap	-14
Omorganisation decentralisering planerare	345
Generella effektiviseringar	-3 000
Förändrad organisation och styrkedja	-500
Ram 2021	541 168
Landsbygdsnämnden	
Ram 2020, belopp i tkr	6 263
Justeringar inför 2021	
Lönekompensation jan-mars 2021	7
Generella effektiviseringar	-250
Ram 2021	6 020

* Ramar under uppdatering efter ändrade grundförutsättningar.

”Framtiden börjar i klassrummet!
Utbildning ger makt till varje
individ att hitta sin väg i livet,
oavsett start och utmaningar.”

7. Barn och utbildning

Liberalernas viktigaste fråga är personlig utveckling, eftersom möjligheter kommer genom att varje enskild människa skaffar sig kunskap som leder till arbete, försörjning, frihet och egenmakt. Kunskap leder också till trygghet, demokrati och motverkar fördomar. Det är de tre fundament som ett samhälle i balans vilar på. Kunskap bryter ned klassbarriärer samt öppnar nya dörrar där människor ges möjlighet att göra kloka val utifrån sina egna drömmar och behov.

Varje elev är viktig för allas framtid. Vi ska satsa på både elever med särskild begåvning och elever med behov av särskilt stöd. Alla behövs i vårt gemensamma samhällspussel. Vi ska ha en skola där kunskapsbyggandet och progressivitet får stå i fokus. Skolan behöver bra pedagoger med mer tid till undervisning samt ledare som har mer tid att leda skolans uppdrag. För att nå dit behövs fler yrkeskategorier i skolan. Vi behöver en starkare elevhälsa. Vi behöver både tydligare kommunikation mellan lärare och elev samt mellan lärare och vårdnadshavare för att lyckas. Hela skoldagen inklusive raster och skolmat ska inkluderas i den pedagogiska helheten och ytterst vara en rektorsfråga.

Elevhälsa är A och O

Elevhälsan måste tas på allvar. Elevers psykiska ohälsa ökar och det är oacceptabelt. Det innebär stort lidande och en förlust för vårt samhälle att elever inte får hjälp och att de upplever att deras behov inte respekteras eller bemöts. Liberalerna vill se att elevhälsan stärks upp med fler kuratorer och att psykologerna ingår i teamet.

En viktig grundläggande förutsättning är att våra barn och ungdomar är i skolan. Liberalerna vill se fortsatta centrala resurser till elever med störst utmaningar, så kallade "hemmasittare". Förutom att det är ett fundamentalt utanförskap så är kunskapsutbytet noll om man inte ens kan komma till skolan. Här ska skolan fortsätta att utveckla olika digitala distanslösningar som ett komplement till undervisning i skolan.

Rätten till sitt eget språk

Rätten till sitt eget språk är grundläggande för hela individens kraft och möjlighet till utveckling. Det gäller modersmål såväl som teckenspråk. Både miljöer och pedagogiska verktyg ska anpassas så att alla kan utveckla sina kunskaper. Det handlar om både teknik och rätten till lärare på rätt språk om behov finns.

Det är du som ska bestämma var ditt barn ska gå i skolan

Valfriheten måste värnas. När konkurrens och goda exempel finns blir fler skolor attraktiva. Det är föräldrar/vårdnadshavare som ska bestämma var barnet ska gå i skolan. Detta ökar intresset för skolgången, för alla inblandade, och ger bättre måluppfyllelse med rätt skola för varje elev. Skolor och förvaltningar ska ges både resurser och systemstöd för att se till att alla väljer. Valsystemet ska vara tydligt och rättvist. Oavsett val av grundskola vill Liberalerna se rättvi-

sa möjligheter till busskort för alla som har längre än tre kilometer till skolan. Det ska inte vara en kostnadsfråga att välja skola.

Frihet, hälsa och kultur i skolan

Värderingsgrunder och kulturella skillnader måste ständigt finnas i skolans tänk och undervisning. Detta för att skapa respekt och kunskap för varandra i vårt mångkulturella samhälle.

Unga människor behöver både rörelse och kultur under skoltid för att utvecklas. Därför är det också viktigt att skolgården är tillräckligt stor i förhållande till antal elever på skolan och utformad på ett sådant sätt att den stimulerar till rörelse. Mer kultur i skolan bidrar också till ökad stimulans. Ofta kan inte skolan klara detta på egen hand. Liberalerna vill verka för ett bättre samarbete mellan skola och Kulturnämnden.

Måltiderna i skolan behöver prioriteras. Att inta god och hälsosam mat i en lugn miljö är viktigt. Tiden för varje elev i matsalen får inte bli för kort. Vi ser gärna att fler vuxna äter pedagogisk lunch med eleverna i matsalen för att påverka både samtal och stämning.

Studie- och yrkesvägledning

Studie- och yrkesvägledning är avgörande och måste fungera bättre inom Örebro kommun. Liberalerna satsar speciellt på att förstärka och säkra studie- och yrkesvägledningen inom grundskolan.

Förskolan

Den svenska förskolan är fantastisk. De flesta flickor och pojkar i förskolan möter kompetenta och välutbildade pedagoger, deltar i god pedagogisk verksamhet och barnen och deras vårdnadshavare känner sig trygga med förskolan. Samtidigt finns det stora skillnader mellan olika förskolor och olika områden. En del av de minsta barnen, ett till tre år, finns på avdelningar med fler än 17 barn, medan andra finns på avdelningar som har betydligt färre. Det som ofta avgör gruppernas storlek är lokalernas beskaffenhet och storlek samt Örebro kommuns resursfördelningsmodell. Gruppens storlek bör bättre anpassas till barns behov av stöd. Barn under tre år bör inte gå i grupper med fler än 15 barn.

Behöriga förskollärare i alla områden

Många av förskolorna i våra socioekonomiskt mest utsatta stadsdelar har svårt att rekrytera behöriga förskollärare, vilket leder till att den pedagogiska verksamheten, beskriven i läroplan för förskolan, inte kan säkerställas. Detta gör att förskolebarnen i dessa områden inte får likvärdiga pedagogiska förutsättningar som flickor och pojkar från områden där den pedagogiska kompetensen är väl tillgodosedd.

För att bryta trenden med att barn i särskilt socioekonomiskt utsatta områden inte går i förskolan behöver nya modeller och metoder prövas. Till exempel ökad samverkan mellan förskola/skola och det civila samhället för att bryta isoleringen och utanförskapet hos framförallt kvinnor. Här finns goda exempel

runt om i Sverige. Genom att få fler flickor och pojkar till förskolan i dessa områden kan vi öka den så viktiga språkutvecklingen.

Fler måste vilja bli förskollärare och fritidspedagoger/barnskötare i Örebro kommun.

För att kunna öka antalet behöriga förskollärare i Örebro kommun måste fler välja att utbilda sig till förskollärare. För att locka fler studenter till förskolläraryrket vill Liberalerna öka grundlönen. Dessutom bör det införas ett extra lönetillägg för den som är behörig och väljer att arbeta i ett socioekonomiskt utmanande område, där det råder brist på behörig personal.

Förskollärare saknar idag tydliga karriärvägar. Det handlar inte bara om pengar utan också om möjligheter till nya stimulerande arbetsuppgifter och ett större ansvar. Liberalerna vill därför införa karriärtjänster, liknande dem som finns inom grund- och gymnasieskola.

Grundskola

Grundskoleverksamheten kommer att ställas inför ökade resursbehov. Antalet barn i åldern 6–15 år har ökat sedan 2011 och ökningen förväntas bli allt kraftigare de kommande åren. Örebro kommun måste sluta låta fler elever dela på mindre resurser. Elevpengen är grundtilldelningen som skolledare grundar sin verksamhet med rätt antal lärare. Liberalerna vill stärka skolans kompetensförsörjning så att rätt lärare med rätt kompetens finns på rätt plats. Ett sådant verktyg kan vara löneinstrumentet.

Skolan måste från första dagen läsa av alla barn för att möta dem utifrån deras individuella behov. De elever som är i behov av särskilt stöd ska få det. Det spelar ingen roll vilket skälet är. Diagnos eller inte - alla ska bedömas dagligdags och stöd ska sättas in. Det är dessa elever som först ska ha tillgång till pedagogen i klassrummet. I tider av stor lärarbrist behövs fler lärar- och elevassistenter för både stöd och trygghet. För deras arbete behövs tydligare beskrivningar. Med mer resurser till skolledaren i det dagliga arbetet (grundtilldelning) ger vi möjligheter för professionen att nå målen. Ekonomin ska inte vara orsak till att barn med särskilda behov lämnas utan insatser.

Centralt skolstöd - Rätten till trygghet och stöd!

Vi har idag en organisation inom Örebro kommun, Centralt Skolstöd (CS), som erbjuder stöd och handledning till alla grundskolor i kommunen, oavsett huvudman och utifrån pedagogisk grund. Centralt skolstöd behövs och bör utvecklas till att innehålla fler spetskompetenser samt stöd som inte finns ute på skolorna. CS ska vara skolornas fallskärm när andra direkta insatser inte räcker till. Det bidrar till tryggare pedagogiska miljöer och bättre måluppfyllelse. All deras verksamhet ska kopplas till att ge skolorna i Örebro kommun det stöd de mest eftertraktar.

Fritidshem, fritids- och trygghetsaktivitet

Fritidshem är en viktig del av skolans pedagogiska verksamhet och har stor betydelse för goda resultat och måluppfyllelse i skolan. Fritidshemmen ska vara en del i det livslånga lärandet. Det är därför viktigt att det finns en samsyn

mellan förskoleklass, skola och fritidshem gällande det gemensamma uppdraget och hur detta ska utföras.

Förskoleklass till årskurs 3

Det är starten som är viktigast. Här lägger vi grunden till både trygghet och studielust. För att klara detta måste stora resurser sättas in här. I denna ålder ska alla flickor och pojkar läsas av. Det måste finnas både tid och kompetens att kartlägga alla elevers behov. Det innebär när det behövs, betydligt mindre barngrupper och fler pedagoger. Fler speciallärare behövs för att hjälpa till med rätt undervisning. Små barn behöver stora ytor, äldre barn behöver vidgade vyer.

Årskurs 4 till 6

Redan under mellanstadieåren kan vi se att kunskapsklyftorna ökar, att skillnaderna mellan elever från studievana och studieovana hem ökar och att fler barn får ökat behov av stöd. Detta är också en period där eleverna får möta fler nya ämnen och förbereds för högstadiets krav. För barn med svenska som andraspråk krävs större och tidigare insatser av språkstöd för att undanröja språkliga hinder till kunskapsbyggandet. För att möta barnens behov i årskurs 4–6 behövs således insatser på generell basis såväl som särskilda insatser.

Årskurs 7–9

Under högstadieåren är det många elever som upplever sig stressade och skillnaderna mellan flickor och pojkar märks här ännu tydligare. Det är här eleverna ska göra sina val inför framtiden. Ett val som är svårt i sig och även försvåras ytterligare då betygspoängen mer än det egna valet avgör framtidsmöjligheterna. Vi behöver resurser till att möta elevernas frågor om framtiden. Vi behöver fler utbildade studie- och yrkesvägledare. Stressen att inte veta vad man vill, vem man är och vad man kan riskerar de ungas hälsa. Vi måste ha fler vuxna i skolan som möter detta behov. Vi bör starta företagsfaddrar i högstadiet för skapa mer kunskap om företagande och verkligheten av fler än av lärarna.

Målet är att alla elever går ut med godkända betyg i alla ämnen och då måste vi satsa. Vi har länge backat in i framtiden med ständiga besparingar på grundskolan. Vi måste bli bättre på att möta behoven. Genom bättre kartläggning av kunskaperna och mer möjligheter att arbeta igen dem.

Särskola

Alla elever behöver få en utbildning som är anpassad utifrån just deras behov och förutsättningar. Särskolan har en mycket viktig uppgift i att låta varje enskild elev utvecklas och lära efter sina unika förutsättningar, för att kunna delta i och bidra till samhället. Utbildningen i särskolan ska utformas så att elever utmanas i sitt lärande och ges en god, långsiktig utveckling. Det är viktigt att fokusera på att särskolan är en pedagogisk miljö som ska ges samma förutsättningar som övriga skolutyer för att skapa en lärande miljö med möjlighet till individanpassning.

Det finns idag en sned fördelning mellan kommunens sarskolor där barn med multifunktionsnedsättningar ofta hamnar i en skola, medan barn med en högre prestationsförmåga hamnar i en annan. Det finns mycket att vinna på att skapa en bättre blandning, vilket ger en utvecklande dynamik för både elever och personal. Elever i sarskolan ska garanteras fungerande skolskjuts före och efter skoldagen och i det ska även inkluderas fritidshem.

Gymnasieskola

Gymnasieskolans syfte är att ge varje individ maximalt inflytande över sin egen framtid. Detta når vi genom att varje elev förbereds inför högre studier eller arbetsliv. I Liberalernas gymnasieskola har läraren hög status, belönas för sina meriter och ägnar sig mer åt undervisning än annat. Gymnasieskolan är organiserad så att den ser till varje individs behov. Den respekterar rätten till frihet och jämlikhet oavsett bakgrund. Den finns där för de som behöver stöd och den utmanar och coachar varje individ att hela tiden öka sina ambitioner och mål.

I Örebro kommuns gymnasieskolor arbetar engagerade och bra lärare

Att föra kunskap vidare till nästa generation är bland de viktigaste uppgifterna som någon yrkeskår kan ha. För att Örebro kommun ska ha engagerade och bra lärare måste vi erbjuda bra löner, en positiv löneutveckling, attraktiva arbetsplatser samt många möjligheter till fortbildning. Men vi måste också ge förutsättningar till förändrade arbetsätt. Därför ska fler yrkeskategorier in i gymnasieskolan, till exempel lärarassistenter och administrativ personal. Då skapas mer utrymme för lärarna att kunna ta det pedagogiska ansvaret och lägga mer tid och energi på undervisningen.

Bredd och spets

I Liberalernas gymnasieskola finns både bredd och spets. Vi har ett stort utbildningsutbud med många yrkes- och högskoleförberedande program. Alla utbildningar håller hög kvalitet och levererar elever redo för nästa steg i livet. Individuellt synsätt präglar både lärare och organisation. Alla elever ska ges förutsättningar att lyckas. Det gäller både elever med inlärningssvårigheter samt de högpresterande. Gymnasiets lärare ska ha förutsättningar att kunna möta varje elev där den är. Det råder tydlighet om elevens eget ansvar att lära sig det som krävs för godkända betyg och med bättre villkor för lärarna kommer fler elever att lyckas. Målet är att alla elever går ut gymnasiet med minst godkända betyg samt att varje elev stimuleras att nå så långt den vill och kan.

Rektor och ledarskap

Det är rektor som är högst pedagogiskt ansvarig. Därför ska mer resurser läggas direkt till rektor och inte under central förvaltning. Genom att tillföra rektorerna mer resurser kan beslut tas snabbare om till exempel särskilt stöd. Med ett tydligt ledarskap underlättas för läraren att se till att varje elev tillägnar sig kunskap och förståelse.

* Ramar för området	
Programnämnd Barn och utbildning	
Ram 2020, belopp i tkr	3 800 705
Justeringar inför 2021	
Volymkompensation	70 000
Hyrestrappa Änglandaskolan	600
Lönekompensation jan-mars 2021	18 793
Riktat omprövningskrav hyror Örebroporten 2020	-4 000
Minskade bidrag från Migrationsverket för flyktingmottagande	-14 100
Finansiering Rekryteringscenter	-5 371
Finansiering Kommunikatör i beredskap	-56
Omorganisation decentralisering av planerare	444
Återföring tillfälligt sänkta hyror för gymnasieskolan (Corona)	7 000
Liberal satsningar elevpengen och elevhälsan	15 000
Liberal satsning på Studie- och yrkesvägledning	7 000
Liberala satsning på skolmaten	5 000
Förändrad organisation och styrkedja	-2 000
Reducering av en till en projektet till mer behovsanspassat	-4 000
Riktade statsbidrag som satsas på att ge fler grundskolelever busskort	10 000
Ram 2021	3 905 015

**”Alla brott begränsar friheten!
En av de största orättvisorna är
de stora skillnaderna i trygghet.
Den som är rädd är inte fri!”**

* Ramar under uppdatering efter ändrade grundförutsättningar.

Vi ska stötta dem med störst utmaningar först!

**” Genom en bra välfärd ser vi till
att varje människa får chans
att forma och utveckla sitt liv
mot egenförsörjning och egenmakt. ”**

8. Social välfärd

Välfärden ska stötta och lyfta. Vad innebär det i framtiden? Med en kostnadsutveckling som inte balanserar med skatteunderlaget måste vi utreda hur brett och djupt välfärdsuppdraget ska vara. Det är oansvarigt att inom detta område låtsas som om vi inte behöver ändra modellen. Vi behöver gemensamt ta ansvar för varandra och komma överens om vad välfärdsuppdraget består av. Behovsstyrning är viktig eftersom alla inte har samma behov och vi måste kunna ge varje individ en möjlighet att välja där det är möjligt. Vi ska ge utrymme för chefer och medarbetare närmast stödmottagaren att prioritera. Ingen människa oavsett behov av stöd eller tid i livet kan dock få allt. Genom en bra välfärd ser vi till att varje människa får chans att forma och utveckla sitt liv mot egenförsörjning och egenmakt. Vi ska stötta dem med störst utmaningar först. Liberalerna prioriterar de mest utsatta, till exempel hemlösa genom Liberalernas "tak-över-huvudet-garanti" som ska hindra någon att ofrivilligt behöva sova ute.

Äldreomsorg

Örebro ska ta tillvara på de åsrika örebroarna. Liberalismen utmanar den traditionella synen på de "gamla". Vi vill uppvärdera erfarenhet och åsrikeredom. Kommunen ska se äldre medarbetare som en tillgång. Erfarenhet är något, som bara kan förvärfvas genom att leva, lyckas, misslyckas och dra slutsatser. Åsrikeredom utmanar.

Utmaningar i att bli åsrik

Att bli åsrik är inte alltid problemfritt. Ett exempel är ensamhet, sorgen över en inte fungerande kropp, att inte klara sig utan hjälp, att alltid ha ont med mera. Då är det lika viktigt för en åsrik person, som för en medelålders eller ung, att få professionell hjälp i form av terapeutiska samtal och stöd. Åsrandet ska inte ses som intåget in i en grå kollektivism. Alla seniorer har inte samma behov eller samma resurser. Behovet av stöd eller omsorg ska inte kopplas ihop med ålder utan behov. De åsrika är individer med sina önskemål och drömmar. Liberalerna ser alla människor, oavsett ålder, som individer. Där det finns valfrihet att välja ska det inte byggas bort, däremot behöver allt inte vara kostnadsfritt.

Äldre hörselnedsatta eller döva

Örebro har utropat sig till Europas teckenspråkshuvudstad. I Örebro finns det många som talar teckenspråk och vi har Europas största tolkcentral samt skolor och andra verksamheter som riktar sig till döva och hörselskadade. Det är viktigt för Liberalerna att vi tar med detta när vi tidigt i vårdplanering erbjuder möjligheter att fortsätta äga sitt språk och kunna kommunicera det i vardagen.

Liberalerna ser gärna att fler äldreboenden har flerspråkiga medarbetare. När vi åldras minskar inte sällan möjligheten att ta till sig information på andra språk än modersmålet. Första generationen sverigefinnar är ett exempel på en grupp med behov av att kunna leva på sitt första språk när de behöver omsorg.

Aktiv hela livet

Meningsfull sysselsättning i form av kultur, socialt umgänge och fysisk aktivitet har stor betydelse för att ge oss ett friskt åldrande. Kommunen ska underlätta för civilsamhället att bidra. Kommunen ska vara "möjliggörare" men inte alltid "betalare". Kommunen har ansvaret för att resurserna till kulturutbudet möter både kvinnors och mäns önsknings oavsett ålder. Liberalerna vill utreda och införa en "aktivitetspeng" - riktad till föreningar, på så sätt fördelas resurserna även till årsrika.

Du ska ha rätt att välja var du ska bo

Män och kvinnor har rätt att välja sitt boende, så långt det bara är möjligt. Det gäller inte minst när du är årsrik. Vi gör ingen skillnad på huvudmannaskap. Det är kvaliteten på omsorgen, vården och boendet, som är avgörande. Örebro kommun behöver både fler vårdboendeplatser, trygghetsplatser och seniorboende för att möta behoven i livets olika skeden samt underlätta för social gemenskap. Örebro kommun behöver också utveckla bättre och fler platser på separata boenden för äldre med psykosomatiska tillstånd samt de med drog-historik.

LOV inom hela äldreomsorgen

Lagen om valfrihet (LOV) ger Örebroarna möjligheten att välja den som ska ge omsorg eller service. Valfriheten är central för Liberalerna och vi vill att den ständigt ska utvecklas och bli bredare för att möta medborgarnas önskemål och behov. Bli mer rättssäker och få rättvisa förutsättningar att långsiktigt leverera god omsorg. Fusk ska hanteras omgående och beivras. Valet av omsorgsgivare ska vara örebroarens, inte kommunens. Örebroarnas pengar, örebroarnas val.

Förhöjd grundbemanning

Idag finns det för få medarbetare för att kunna upprätthålla de grundläggande behoven som näring, vila, hygien och hälsa. Liberalerna avser därför öka grundbemanningen på vård- och omsorgsboenden och hemtjänst. Framförallt dagtid då det mesta ska genomföras och samordning mellan medarbetare måste hinnas med. Vi avser också minska administrationen för omsorgspersonalen så de får mer tid för människorna.

Bra mat också på äldre dagar

Det finns goda exempel som visar att bra mat, lokalt tillagad, inte blir dyrare. Dessutom bidrar dofter från köket till att göra de boende mer hungriga. Så är det när du är ung. Så är det när du är äldre. Det viktigaste är inte att det finns många rätter att välja mellan utan att det smakar väldigt gott och att det är näringsrikt.

Äldres hälsa

Hög ålder innebär ökad risk för fysisk och psykisk sjukdom. Det är viktigt att det finns ett nära samarbete med Regionens hälso- och sjukvård för att säkra att omsorgstagaren vid sjukdom får insatser på rätt nivå och med rätt kompetens.

Fall och fallskador bland äldre är ett växande folkhälsoproblem. Det finns bra och enkla sätt att förebygga olyckor, eller klara ett fall bättre. Viktigt att medarbetarna inom omsorgen får utbildning i att förebygga fallskador.

Åldrandet i sig innebär en ökad risk för både fysiska och psykiska sjukdomar. Depression är det vanligaste psykiska hälsoproblemet hos äldre personer. Social gemenskap, fysisk aktivitet och bra matvanor är några faktorer som är viktiga för att förebygga psykisk ohälsa hos äldre personer.

Socialtjänst

Stark socialtjänst med valfrihet och gedigen kunskap. Vi ska ha en rejäl fallskärm när man är som allra svagast. Socialtjänsten fyller en viktig funktion i varje välfärdssamhälle. Människor i utanförskap bör få ännu bättre hjälp och stöd för att snabbare komma ur sitt utanförskap och sin nöd. Det ger vinst i alla änder.

Bättre skydd för utsatta barn

En av faktorerna för att utsatta barn och unga ska få ett tryggt liv är att de möts av kompetenta och engagerade socialsekreterare, vilket kräver medarbetare med särskild kompetens. Det är inte rimligt att de minst erfarna socialsekreterarna får hantera de svåraste och tyngsta ärendena som berör barn och ungdomar.

Liberalerna vill stärka myndighetsutövningen i barn- och ungdomsvårdsärenden. Socialtjänsten behöver i takt med fler medborgare ha fler socialsekreterare. Socialsekreterare som handlägger barn- och ungdomsärenden ska ha särskild kunskap och erfarenhet och ha högre lön.

Bättre arbetsförhållanden och lön för socialsekreterare

Liberalerna vill genomföra flera förbättringar av socialsekreterarnas lönenivå. Vi vill höja lönenivån på samtliga socialsekreterare som arbetar med myndighetsutövning. Samt tillsätta en utredning för att titta närmare på socialsekreterarnas befintliga lönetillägg och utöka antal socialsekreterare som kan vara berättigade till lönetillägget. Arbetsförhållandena är speciella och påverkar hälsan. Dels är arbetsbördan tung, men det finns också inslag av både hot och mänskligt lidande som sliter hårt. Liberalerna vill se ökad hälsovård genom att cheferna får en extra pott att använda när situationen kräver det (liknande det som polisen, ambulansen och brandmännen har). Socialsekreterare behöver bättre arbetsmiljö samtidigt som vi också ökar deras mandat inom sitt område.

Socialjour

Ett barn som utsatts för övergrepp, bevittnat våld i familjen eller själv blivit misshandlat behöver hjälp av någon som ser och förstår barnets specifika behov just då i den stunden. Det handlar om någon som kan ge stöd i den akuta situationen och vid behov initiera beslut om akut omhändertagande. Liberalerna vill att socialjouren får bättre förutsättningar att behålla erfarna och professionella medarbetare genom ett riktat extra lönepåslag samt att bemanningen utökas med ytterligare två medarbetare. På så sätt tror vi att kompetensen och kvaliteten på socialjouren kan behållas och stärkas.

Mycket arbete kvar mot våld i nära relationer

Varje år drabbas kvinnor, män och unga människor av våld i nära relationer. Trots stora satsningar återstår mycket arbete. Liberalismen ska verka för att skydda våldsutsatta män och kvinnor, flickor och pojkar. "Centrum mot våld i nära relation" ska förstärkas för att säkerställa arbetet mot våld får den bredd och fokus det behöver. Liberalerna vill också ge ett utökat uppdrag och förstärka med en barnpedagog/kurator för de barn som följer med en vårdnadshavare/förälder. De ska ha fokus på barnens bästa samt lyfta barnperspektivet i situationen.

Idag har Örebro kommun i samarbete med Kvinnohuset möjlighet att skydda kvinnor som blir utsatta för våld i nära relation. Däremot har kommunen inget samarbete med civilsamhället eller egen möjlighet att skydda män som blir drabbade av våld i nära relation. Liberalerna vill, men i samarbete med andra kommuner, inrätta ett skyddat boende för våldsutsatta.

Hedersrelaterat våld

Socialtjänsten behöver också förstärka sitt arbete kring hedersvåld och förtryck. Det behövs mer kunskap och socialtjänsten bör starta med en kartläggning kring handlägningsförfarandet när en individ utsätts för våld och förtryck i hederns namn.

Funktionsvariationer

Alla ska kunna förverkliga sig själva, oavsett vilken funktionsvariation man har. Funktionsvariationer kan göra det svårt att vara med i samhället på lika villkor. Det kan gälla tillgänglighet, rätt till arbete eller långsiktighet i olika stöd. Funktionsvariationer ska inte vara ett för stort hinder i livet.

Assistansstöd

Liberalerna som var initiativtagare till LSS-lagen anser att det är en de viktigaste frihetsreformerna då den gett människor utan stor frihet och rörelse och möjlighet att få mer stöd. Det är viktigt att Örebro kommun tillförsäkrar att det finns tryggt och rättvist assistansstöd, särskilt boende och daglig verksamhet. Kvalitet och rätten att välja utförare är viktig. Vi behöver se över om assistansstödet ska hanteras enbart av andra utförare än kommunen på grund av dess komplexitet.

Gruppboende inte bara ett boende

För de som bor i gruppboenden ska det finnas bra möjligheter till aktiviteter. Personer som beviljats ledsagning ska kunna få det även vid aktiviteter utanför boendet. Medarbetare på LSS-boenden ska undvika metoder som innehåller tvångs- och begränsningsåtgärder. Säkerheten på boendena ska särskilt beaktas och vara god för boende, besökande och medarbetarna.

Daglig verksamhet

Daglig verksamhet ska vara meningsfull och gärna ske i samverkan med företag, ideell sektor eller andra organisationer. Personer i daglig verksamhet ska

inte omfattas av neddragningar i färdtjänsten. Alla med funktionsvariationer som kan, ska ha möjlighet till studier eller så småningom erbjudas ett arbete.

Överförmyndare

Överförmyndare handskas med stora medel för många örebroares räkning. Det är viktigt att kommunen ser till att detta sköts rättssäkert och att rutinerna är hundraprocentiga. Gode män och förvaltare ska ständigt utvärderas, stödjas och rekryteras för att tillgodose de behov som finns.

Förvaltarskap

I kommunens nya förvaltarenhet måste kopplingen till Överförmyndarnämnden vara tydlig. Professionalismen hos våra förvaltare måste mötas upp av ett eget förvaltarutskott i Överförmyndarnämnden.

* Ramar för området

Programnämnd Social välfärd	
Ram 2020, belopp i tkr	3 254 984
Justeringar inför 2021	
Volymkompensation LSS	23 700
Volymkompensation socialtjänst	6 000
Hyrestrappa Karlslund	1 000
Lönekompensation jan-mars 2021	12 363
Minskade hyreskostnader Ädelgårdens vård- och omsorgsboende	-301
Flytt av budget avseende Stiftelsen Activa till Vuxam	-5 048
Minskat antal platser på Askenäs vårdboende	-6 031
Finansiering Rekryteringscenter	-464
Finansiering Kommunikatör i beredskap	-83
Omorganisation decentralisering av planerare	405
Förvaltarenhet	800
Liberal satsning på socialt förebyggande trygghetsarbete för unga	2 000
Liberal satsning på assistansstöd, grundbemanning VåBo	15 000
Förändrad organisation och styrkedja och hemvårdsstruktur	-6 000
Pausa verksamheter ej lagstadgat, seniorbostadsstöd, utveckling NP	-6 500
Riktade statsbidrag till äldre	53 000
Ram 2021	3 344 825

* Ramar under uppdatering efter ändrade grundförutsättningar.

**” Liberalism handlar om
att frihet måste försvaras!
– då handlar det alltid om samma sak:
att försvara varje människas
frihet att forma sitt liv.”**

9. Samhällsbyggnad

Örebro kommun är fantastisk. Liberalerna värnar ideella krafter och gott entreprenörskap. Örebro kommun har enorma möjligheter att utvecklas. Liberalerna vill se en kommun med ett rikt utbud av företag, av service och handel, av utbildning på många olika nivåer, av kultur och av fritidsaktiviteter. Örebro kommun ska vara en framgångskommun när det gäller ett framsynt klimat- och miljöarbete. Vi liberaler vill prioritera och underhålla det som kommunen har ansvar för inom samhällsbyggnadsområdet i stället för nyinvesteringar i onödiga projekt som skapar ännu mera driftskostnader och underhållskostnader. För det behöver kommunen samarbeta bättre med andra aktörer. Kommunen ska inte ta över. Kommunen ska vara en medspelare där näringsliv, organisationer och enskilda tar det stora ansvaret för det lokala samhällets utveckling.

Grönytor och byggnation

Vi vill bevara parker och grönytor som är så viktiga för medborgaren, speciellt i högt exploaterade områden. Vi ser framför oss att den biologiska mångfalden är hotad om man inte arbetar insiktsfullt. Vi ska ha en klart medveten strategi för att säkra vår gemensamma miljö. Liberalerna tror på att bygga högt med eftertanke och estetik i fokus men också på att hela Örebros yta måste utökas. Boendeformer måste i allt väsentligt utvecklas och där är friliggande tomter för småhus en viktig parameter.

Trygghet

Liberalerna satsar på åtgärder för en tryggare kommun och för att förebygga brott. Vi ser behov av att trygga samhället, både socialt och tekniskt. Trygghetsperspektivet ska prioriteras vid ny- och ombyggnation av staden. Miljön i och runt stadens tunnlar, gång- och cykelstråk måste förbättras. Liberalerna vill att både bra miljövänlig belysning och modern teknik ska utredas i all planering för att göra Örebro tryggare.

På kriminellt utsatta platser i Örebro kommun, speciellt av polisen så kallade "hot spots", investerar vi i en kraftigt ökad kameraövervakning. Kommunen skall med detta, i samarbete med polis, underlätta brottsutredningar.

Utöver detta måste kommunen arbeta fram en seriös satsning på trygghetskapande åtgärder när det gäller väktare och andra individer som genom organisationer inom civilsamhället bidrar till ökad trygghet.

Teknik

Kommunen ska hålla hög service gentemot örebroarnas breda behov. Staden ska vara framkomlig för alla oavsett medborgarnas möjlighet att röra sig. Både för boendet och näringslivet behövs god framkomlighet, tillräckligt med parkeringar och stora ytor för aktiviteter och möten. Liberalerna prioriterar säker framkomlighet både sommar som vinter och sätter detta före estetiska väggomläggningar.

Liberalerna vill också skapa bättre förutsättningar för att medborgarna, på ett smartare sätt, ska kunna följa sina anmälda fel till kommunens olika system som individen är kopplad till, till exempel vatten och avloppsanläggningarna.

Under många år har ett stort eftersatt underhåll skapats. Vi vill prioritera så att akuta avbrott förhindras. Vi vill satsa på stora infrastrukturella förbättringar för att minska de problem som i dag upplevs och som förväntas komma. Vi måste därför se över hela vår trafikinfrastruktur för att inkludera såväl kollektivtrafik som bil, det finns en klar framtid för bilen som fossilfri.

Digitala möjligheter och fiber

Alla ska ha tillgång till fiberuppkoppling. Detta är något som ska erbjudas i hela Örebro kommun. Vi menar att landsbygden är starkt eftersatt i fiberfrågan och det hindrar bra kommunikation både privat och i arbetet. Utan utbyggnad så riskerar landsbygden att bli segregerad med ett utarmat näringsliv. Dessutom skulle vårdsystemet och larm få svårt att fungera fullt ut.

Gator och underhåll

Örebro kommun lider av ett eftersatt underhåll av asfaltsbeläggning. Potthålsgaranti finns men under den senaste tiden har detta eftersatts, inte sällan på grund av personalbrist eller politiska prioriteringar. Detta är inte alltid förenat med höga kostnader utan skulle hinna projekteras om fokus flyttades. Liberalerna vill att tekniska förvaltningen får i uppdrag och budgetförutsättningar att utreda vägnätets kondition.

Efter denna utredning sätts en prioritetsordning för att, där så erfordras, få nya beläggningsskikt på plats i hela Örebro kommun. Målet är bättre framförhållning så man slipper riva upp gator två eller tre gånger. Samt att prioritera gator som är i dåligt skick framför att projektera för större ombyggnationer, asfaltläggning och skönhetsingrepp både centralt och på landsbygden.

Vi ser att Örebro växer och därför vill vi säkra att alla trafikslag har möjlighet att verka inom Örebro kommuns gatunät, inte nödvändigtvis alla trafikslag på alla gator.

Vatten och avlopp

Örebro kommuns VA-ledningar byggs successivt ut och förnyas vilket är positivt. Vi anser dock att underskottet, som skapats under många år, inte ska rendera chockhöjningar av VA-taxan. Så långt det är möjligt ska detta finansieras inom befintlig budget genom omfördelningar och nya prioriteringar.

På sikt vill Liberalerna att vår nuvarande huvudvattentäkt Svartån läggs om till att bli en reservvattentäkt och att kommunen intensifierar arbetet med vätternvattnet.

På längre sikt behöver Örebro kommun genomföra ett större arbete rörande utbyte av befintligt ledningssystem för att både spara vatten, tid och skattemedel. För att hålla ihop frågan om Örebro kommuns vatten behöver vi säkra upp så personal med kompetens finns inom området.

Uppbyggda driftskostnader och underhåll

Det finns verksamhet under verksamhetsområdet samhällsbygg där det skett investeringar som inte följts av täckning för driftkostnadskonsekvenser. Det betyder att det byggts och byggs upp ett ackumulerat underskott i ram. Liberalerna anser att detta måste uppmärksammas och att resurser bör tillsättas för att komma tillrätta med kostnader som finns men som inte tagits med i beräkningarna från början.

Kultur

Ett starkt kulturliv är förutsättningen för ett gott samhälle. Kulturen är kittet som sammanfogar samhället och ett grundelement i begreppen livskvalité och mänsklig välfärd. En livskraftig kulturmiljö är en viktig faktor för samhällets utveckling och möjligheter att attrahera människor och näringsliv. Örebro är en fantastisk kommun och förtjänar ett rikt kulturliv. För att samordna den breda kulturen med alla aktörer och inte minst med Region Örebro Län behöver kulturområdet ha tillgång till särskild kulturchefskompetens.

Liberal kulturpolitik

Tankens och ordets frihet är grunden i liberal kulturpolitik. Kulturpolitikens uppgift är att förbättra förutsättningarna för det konstnärliga skapandet och för individens bildning. Ett öppet samhälle behöver litteratur, konst och andra kulturella uttryck som provocerar och utmanar. Därför ska den konstnärliga friheten värnas och vara fri från politisk styrning. Det civila samhällets rika föreningsliv är en viktig grogrund för kulturens utveckling.

Kulturföreningar och studieförbund

Kulturföreningarna och studieförbundet bidrar till att öka människors livskvalitet och frigör deras skaparkraft. Därför ska de värnas. Förbättra dialogen med både föreningar och aktiva. Ge dem långsiktiga och hållbara förutsättningar genom avtal. Verka för att överenskommelsen om samverkan i Örebro mellan det civila samhället och kommunen implementeras. Verka för att fler entreprenader med det civila samhället kommer till stånd.

Stimulera utveckling av de kulturella och kreativa näringarna

De kulturella och kreativa näringarna leder till nya arbetstillfällen och utgör en dynamisk och allt viktigare del av näringsliv och samhällsekonomi. De enskilda kulturskaparna är ett viktigt fundament i kulturlivet och därför bör kommunen bidra till bättre förutsättningar för deras utveckling

Biblioteken

Våra bibliotek står inför många utmaningar under kommande år. Läsningen i Sverige har minskat senaste kvartsseklet. Denna minskning av läsningen har skett trots ökande utbildningsnivå i befolkningen och trots ett starkt ökat utbud av antal titlar i bokutgivningen. På sikt påverkar det minskade läsandet läsförmågan och läsförståelsen som i sin tur ökar klyftan i kunskap och utbildning mellan olika grupper i samhället. Våra bibliotek har en viktig roll i att vända på denna utveckling. Därför måste särskild uppmärksamhet riktas mot våra skolor som enligt skollagen ska ge eleverna tillgång till skolbibliotek och däri-

genom stimulera barns och ungas intresse för läsning och litteratur. Vi vill satsa på en utveckling av skolbiblioteken och planera för en försöksverksamhet med fokusbibliotek med fackutbildade bibliotekarieer på grundskolor med skolbibliotek.

Kulturskolan och Open Art

Stärk kulturskolans öppna verksamheter och den viktiga sång- och instrumentalverksamheten El Sistema. Värna konstbiennalen Open Art som en arena för den fria konsten.

Öka den kulturella tillgängligheten på landsbygden

Liberalerna vill att den kulturella tillgängligheten bevaras på landsbygden. Ett levande kulturliv med hjälp av civilsamhället och att resurserna till kultur delas mellan stad och landsbygd. Vi vill också bevara befintliga bibliotek, bildningsverksamhet och digitalt kulturutbud. Det har en avgörande betydelse för val av boendeort och utveckling av bygder.

Fritid och idrott

En stor del av livet är utanför arbetsplatsen, skolan och hemmet. Därför behöver kommunen bidra med att skapa miljöer, som lämpar sig för fritidsaktiviteter. Genom att satsa på fritidsaktiviteter för alla, unga som gamla och oberoende var i kommunen man bor, kan vi som helhet få en friskare och gladare kommun. Detta ska ske i samverkan med föreningslivet. Det ska ske rättvist mellan föreningar, jämlikt mellan grupper och jämställt mellan flickor och pojkar/kvinnor och män. För fritidsområdet är föreningarna bärarna av de breda möjligheterna.

Det är viktigt att man kan aktivera sig som vuxen även om man inte är medlem i någon förening. Friluftspatser och löparspår är en del i att öka möjligheterna till att aktivera sig spontant. Rörelse och en aktiv fritid behövs oavsett ålder. Vi lever allt längre och måste tänka på att fler blir årsrikare. Kommunen ska inte favorisera enskilda föreningar i satsningar och därmed begränsa andras möjligheter att utvecklas och använda kommunal mark.

Idrottsanläggningar

Kommunen måste få till ett bättre helhetsperspektiv för all idrott. Vi behöver fråga idrotten i Örebro kommun vad de själva ser för potentiella eftersatta områden och vad de behöver för att staden ska fortsätta utvecklas i en positiv riktning för breddidrotten. Om idrotten ska kunna ta plats i samhället som nytogörare behöver den utrymme. Det gäller både inomhushallar och utomhusanläggningar. Kostnadsutvecklingen i framtiden begränsar stora nybyggnationer det vi bygger måste kunna användas bredare och dess tider måste fördelas rättvist. Vi måste ta till vara de platser som redan finns genom att renovera och utöka möjligheterna till att idrotta där. Vi behöver se över halltiderna ytterligare. Vi behöver också söka nya samarbetsformer med föreningar och näringslivet för att se om det finns alternativa lösningar.

Jämlikhet är viktigt inom idrotten därför bör kommunen se till att alla oavsett utmaningar inte missgynnas. Vi måste se till de som har störst utmaningar

får rättvisa förutsättningar. Till exempel är det många med funktionsnedsättning som inte får möjlighet att idrotta. Jämställdhet mellan flickor och pojkar, män och kvinnor ska säkerställas.

Elitidrott

Elitidrott är viktig ur flera aspekter. Bland annat ur förebildsperspektiv men också för att det marknadsför Örebro kommun. Kommunen ska ställa upp med goda förutsättningar för utveckling av elitidrott utan att nödvändigtvis tillföra direkta resurser. Det finns ingen anledning för kommunen att stötta verksamhet som bör klara sig på egna ben i ekonomiskt avseende. När det gäller elitidrott får det inte bli en tävling kommuner mellan om vem som ger störst andel offentliga medel till sina hemmalag. Elitidrotten ska samarbeta mer med näringslivet för att hitta gångbara ekonomiska lösningar där de delar behov av marknadsföring och nationell spridning. I första hand så ska kommunen ekonomiskt prioritera breddidrott samt barn och ungdomar.

* Ramar för området

Programnämnd Samhällsbyggnad Ram 2020, belopp i tkr	709 877
Justeringar inför 2021	
Borttag tillfälligt tillskott till Kulturskolan 2020	-250
Borttag tillfälliga satsningar på kultur- och näringsliv 2020	-3 500
Open Art	1 000
Lönekompensation jan-mars 2021	1 848
Finansiering Rekryteringscenter	-473
Finansiering Kommunikatör i beredskap	-83
Internränta konstutsmäckning	105
Liberal satsning trygghetsanpassningar i miljö	2 000
Liberal satsning ackumulerat underskott uppbyggda driftskostnader och underhåll	4 000
Förändrad organisation och styrkedja	-2 000
Generella effektiviseringar	-20 000
Ram 2021	692 524

* Ramar under uppdatering efter ändrade grundförutsättningar.

10. Slutord

Liberalerna är oroadade över välfärdsstatens framtid. Den stigande kostnadsutvecklingen kontra det otillräckliga skatteunderlaget är under överblickbar tid utan lösning. Beskattning av privatpersoner kommer inte att räcka. Välfärdsstaten har "byggt förbi" sig själv och vissa delar har utvecklats till att sätta organisation istället för medborgaren i fokus.

Vi Liberaler tror vi måste förändra det som stat och kommun ska finansiera. Det offentliga måste tillsammans med medborgarna bestämma vad som ska ingå. Vi politiker måste visa ett större mod att berätta att vi inte kommer att ha råd med allt. Vi måste våga definiera vad som ingår i kommunal service och ta med medborgarna på detta val. Vi måste prioritera lagstadgad verksamhet.

”Vi ska skapa en organisation som bygger på tillit och örebroarnas behov.”

Utgifterna och överskottsmål 2021 och 2022

Vi har vetat länge att år 2021 skulle bli ekonomiskt ansträngt. Men egentligen har de senaste fyra åren redan varit det. Ändå har vi inte gjort något som på allvar minskar kommunens stora kostnader. Nu står 2021 för dörren och det är ett krisår. Eftersom vi inte hanterat det som brustit innan så har vi ett ackumulerat underskott mellan 250 till 300 miljoner. Det betyder att vi går in i 2021 med ett minus på flera hundra miljoner kronor och till det måste vi hitta cirka 250 miljoner för att komma i ram oavsett underskottet. Vår kostym är för stor med en halv miljard!

För Liberalerna är det tydligt att krisårstämpeln inte stannar vid 2021. Ska inte vår framtid hänga på statsbidrag måste vi på allvar ta itu med ekonomin nu. Alldeles oavsett statligt miljonregn över kommunerna 2021 och troligtvis även 2022 så det inte balans mellan skatteintäkter och verksamheternas kostnader.

Det ska ske genom enklare och effektivare organisation och mer ansvar längst fram i organisationen. Det ska ske genom att fokusera på välfärdsuppdraget, lagstadgat och nödvändigt först.

Varje inköpskrona måste värderas och vändas på hela tiden. Det kommer att innebära att allt alla tycker är viktigt inte ryms inom budget och vi måste komma överens om en tydlig prioriteringsordning.

Överskottsmål

Hade vi nu redan gjort nödvändiga anpassningar efter skatteintäkter, hade vi redan gjort de effektiviseringar som krävts, hade vi vetat hur länge lågkonjunktur pågått, hade vi full kontroll på omställningar och dess tidsplaner hade vi kunnat sänka överskottsmålet för att spara mindre i sämre tider, då kunde vi

mer markant ha sänkt resultatmålet. Vi hade kunnat lagt oss på lägre marginaler.

Vi har en väg att gå först och därför måste vi spara lite i ladorna för att garanterat kunna upprätthålla välfärdsuppdraget. Liberalerna siktar därför på att hålla ett gott resultat. Vår målinriktning med stora organisationsförändringar ställer också krav på att vi har resurser för att klara en stor omställning.

Staten

Statsbidrag är välkomna men en utmaning för kommuner. De bidrag som måste sökas tar tid att söka. De kommer dessutom plötsligt och kommunen vet inte hur länge de varar. Liberalerna tycker det är bättre om staten delar sitt stöd mellan både bidrag och ett övertagande av huvudansvaret för stora kostnadsdrivande och nationellt viktiga verksamhetsområden, till exempel skola och LSS. Ansvaret skulle bli tydligare, verksamheternas insatser mer likvärdiga och betalningsansvaret stadigare.

Investeringar och lån

Örebro kommun har under många år haft en ökande befolkning, det är positivt. Men man kan också säga att vi drabbats av växtvärk. Det har inneburit ett ökat behov av stora investeringar. Vår ökande befolkning är till största delen äldre och barn. Det är en utmaning när dessa två grupper blir större än de som arbetar. Under åren har detta skapat en stor låneskuld för Örebro kommun. Det har ingen stor påverkan på kort sikt eller på vår drift såvida räntan inte skjuter i höjden. En skuld är dock en skuld och Liberalerna vill inte utöka låneramen och skuldsätta örebroarna mer än nödvändigt. Under krisåret 2021 bromsar vi fler investeringar säkra välfärdsuppdraget.

Skatt och skatteväxling

Liberalerna ser i dagsläget och för 2021 ingen nytta eller behov att förändra skatten. Vår Visionsbudget bygger på oförändrad skattesats om 21,35 kronor. När det gäller skatteväxling mellan regionen och kommunen så avser Liberalerna lägga fram förslag om förändrad skatteväxling som bättre prioriterar kommunens grunduppdrag och välfärd.

Miljö och klimat

Örebro kommun ska göra vad den kan för att i sitt kommunala huvudmannaskap arbeta med miljömål och klimatnytta. Agenda 2030 ska i möjliga områden implementeras i kommunens verksamheter. Vi vill också se till att vi informerar och utbildar örebroarna i att leva mer klimatsmart och underlättar för detta. En klok, kunnig och ansvarstagande medborgare är inte bara klimatsmart den är också drivande för att nå förändring. Miljö- och klimatfrågan ska tillsammans med värdegrundsfrågorna alltid beaktas när vi utför vårt kommunala huvudmannaskap, men utan att riskera god omvårdnad, egenmakt eller skolresultat.

Besparingar, omprioriteringar och reduceringar

Komplext är bara förnamnet på vår situation. Inget kalkylark i världen kan göras tydligt för tydligt visa vad som måste göras. Skatteintäkter från arbetstaga-re och företag är basen som ger oss likvida medel att säkra utveckling och det

örebroarna behöver. Vi har bra soliditet med stora tillgångar bundna i framför allt våra bolag med ÖBO i spetsen. Men den soliditeten är bara ett minne i framtiden om vi inte sköter resultatet av intäkter och kostnader.

Få satsningar och stora effektiviseringar

Vi gör i princip tre satsningar. Vi har aldrig satsat så lite, är det krisår så är det. De går alla till att värna det nödvändigaste i välfärdsuppdraget. En satsning innebär både effektiviseringar och en resursförstärkning. Vi måste nu göra den viktiga omställning som behövs för att inte fortsätta leva över våra tillgångar.

Satsningar

1. Skolan

I årtal har eleverna fått betala behovet av besparingar. Minskad elevpeng har inneburit mindre resurser in i klassrummet. Undervisningen har påverkats och det har också morgondagens samhällsbärare. Vi måste flytta resurserna längst fram för allas vår framtid. Barn och elever har olika behov och de mår allt sämre eftersom vi i stora delar misslyckats med att möta deras behov. Liberalerna satsar därför mer på elevhälsan. Alla barn går i skolan i Sverige, alldeles oavsett utmaningar så måste skolan kunna stötta och kompensera. Det är också viktigt att i god tid förbereda eleverna på deras framtida möjligheter. Dels för att undvika felval och avhopp men också för att minska känslan av misslyckande. Det ligger mycket oro och lidande att känna sig utanför. Därför satsar Liberalerna på utökad och tidigare studie- och yrkesvägledning.

2. De mest utsatt och äldre

I svåra tider måste vi se till att de som har de största utmaningarna i vårt samhälle garanteras en grund. Liberalerna avsätter därför mer resurser till LSS. De årsrika är också en grupp som ska garanteras en värdig välfärd. Vi tror att vårdboendena är den bästa formen att möta äldres behov, från omvårdnad till social trygghet. De som känner sig otrygga och rädda är inte fria. Liberalerna satsar därför på trygghetsanpassningar i miljöer och med tidigt uppsökande verksamhet för människor i riskzonen. Dessa båda satsningar syftar till att minska brott, skapa goda livschanser och lindra oro.

3. Vår organisation och styrkedja är för omfattande

En ny utredning visar att vi har en för stor överbyggnad. Vi har helt enkelt inte råd att ha denna omfattning av administration och chefer. Även i jämförelser med jämförbara kommuner så har vi för stora kostnader för medarbetare och chefsled. Vi måste lägga besparingar och det kommer att kännas och kosta. Vi avser minska antalet medarbetare med cirka 200 personer. Det ger dock ingen snabb resursförstärkning och det ger endast en halvårseffekt 2021. Men nästa svåra år, 2022, kommer tätt och då kommer det ge Örebro kommun en bättre effekt av kostnadsutveckling i förhållande till intäktssidan.

Effektiviseringar

Inga generella effektiviseringar på ramen för verksamhetsområdena Barn och utbildning och Social välfärd. Endast några riktade på verksamheter som pausas eller avvecklas då de inte är nödvändiga eller lagstyrda.

Främst sker effektiviseringarna på central förvaltning och samhällsbyggnad. Det sker genom att pausa projekt/verksamhet, avveckla delar av styrkedja och organisation samt genom att lägga ut verksamhet på näringsliv och civilsamhället. Där handlar det om verksamhet som görs både bättre och mer effektivt av andra.

Samarbete och opposition.

Slutligen så vill Liberalerna fortsatt stå för den politik vi drivit länge. Den politik vi har i våra program samt fullfölja tidigare prioriteringar och mål. Oppositionspartiets viktigaste ansvar är att visa på alternativ och inte spegla minoritetsstyret i annat än där politiken och målen är densamma. När de sammanfaller ska samarbete finnas. Gemensamt kan man flytta berg om mål och respekt finns från båda håll.

Framtiden är tuff och Liberalerna hoppas att samarbete på vissa plan kan ge oss ett bättre resultat. Liberalerna vill vara ett lösningsinriktat parti. Det går helt i linje med det idéburna visionsparti vi är. Vi vill möta framtiden med utveckling och då finns alla fördelar av att vara öppna och lyhörda.